

5. Салогуб А. М. Оцінка м'ясних якостей бугайців української м'ясної породи / А. М. Салогуб // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2013. – № 1. – С. 3 – 4.
6. Ткачук В. М. Індекс м'язової тканини як критерій оцінки м'ясності тварин / В. М. Ткачук // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2000. – Вип. 21. – С. 106 – 111.
7. International Committee for Animal Recording (ICAR), 2009. International agreement of recording practices / Approved by the General Assembly held in Niagara Falls, USA, on 18 June 2008. Section 3. – P. 91 – 189.

Исследованы показатели убоя бычков украинской мясной породы в зависимости от их возраста. Установлено, что наивысшие убойный выход, и выход туши, мякоти высшего и I сортов наблюдается в 22 – месячном возрасте. Содержание внутреннего жира, сухожилий и связок, мякоти высшего и первого сортов с возрастом имеют тенденцию к увеличению. Чистый прирост бычков с увеличением возраста убоя снижается

Предубойная живая масса, выход туши, масса парной туши, чистый прирост

Investigated the performance of slaughter bulls Ukrainian meat breed, depending on their age. It is found that the highest yield of carcass, slaughter pulp of premium and first grade observed at the age of 22 months. Contents of internal fat and tendons bundlese, pulp premium and first grade with age have tends to increase. Net increase with increasing age of bulls slaughtered reduced.

Weight before slaughter, carcass yield, carcass weight pair, a net increase

УДК 636.084.41/636.932

**АНАЛІЗ ГОДІВЛІ НУТРІЙ В СУЧАСНИХ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ
О. А. Кузьменко, кандидат сільськогосподарських наук
Білоцерківський національний аграрний університет**

Викладено результати проведеного аналізу годівлі виробничо-вікових груп нутрій в сучасних умовах господарювання. Велика увага в нутривництві приділяється організації раціональної годівлі та забезпеченню тварин необхідними поживними речовинами для отримання високої продуктивності й якості

О. А. Кузьменко, 2015

продукції. Дотримання системи годівлі і режимів згодовування кормів залежно від фізіологічного стану протягом усього виробничого періоду сприяє покращенню показників продуктивності та якості хутра. Здатність вчасно заготовлених кормів забезпечувати всі рівні живлення нутрій і сприяє економному їх витрачання на виробництво продукції.

Нутрії, корм, обмін речовин, система годівлі, режим згодовування, фізіологічний стан

Нутріївництво як розділ хутрового звірівництва є важливою галуззю аграрного сектору економіки України. Воно славиться хутровими виробами, виробництвом дієтичного м'яса, а також дає можливість виходу держави на зовнішні ринки збуту, що зумовлює подальший розвиток хутрового звірівництва [2, 4, 7].

Ефективність виробництва продукції нутріївництва значно залежить від організації раціональної системи годівлі, що гарантує високу продуктивність тварин, а також забезпечує високі економічні показники виробництва високоякісної продукції [1, 3].

Умови утримання, годівлі, забій хутрових звірів на фермах Європи регламентується вимогами Рекомендації Постійної Комісії Ради Європи з дотримання Європейської Конвенції захисту вирощуваних тварин [5].

Згідно з рекомендаціями, навколишнє середовище та організація виробництва продукції мають задовольняти біологічні потреби звірів [5, 6]. Проте на нашу думку, порівнюючи існування звірів у природних умовах з утриманням і годівлею їх у неволі, де тваринам гарантований якісний догляд, постійна повноцінна годівля та профілактика і лікування захворювань.

Питаннями удосконалення виробництва продукції галузі нутріївництва присвячені публікації О. Беспятых, К. Свириденко та ін. У своїх дослідженнях автори піднімають питання відродження та розвитку нутріївництва в нових ринкових умовах держави.

Метою дослідження було зробити аналіз годівлі виробничо-вікових груп нутрій і режимів згодовування їм різних кормів залежно від їх фізіологічного стану протягом усього виробничого періоду.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводили протягом 2013 року у СФГ „Надія” Черкаської області у стандартних умовах утримання, механізації та автоматизації виробничих процесів відповідно до технології виробництва продукції. Нутрій утримують у закритому опалювальному приміщенні в металевих клітках з сітчастими вигулами.

Тварин годують за діючими нормами добової потреби у поживних речовинах та обмінній енергії за віком, живою масою, сезоном року і фізіологічним станом. В основу норм покладено

чотири основні показники: обмінна енергія, перетравний протеїн, перетравний жир і перетравні вуглеводи. Крім того, раціони контролюють за вмістом мінеральних речовин і вітамінів.

Результати досліджень. Нутрії – рослиноїдні тварини, добре ростуть та розмножуються, використовуючи концентровані корми з невеликим додаванням грубих кормів або трав'яного борошна.

У СФГ „Надія” важливу роль в організації годівлі нутрій відіграють їх біологічні особливості. Нутрії, належать до трав'яїдних тварин і вживають тікі самі корми, що і кролі. Вони добре поїдають концентровані і високобілкові корми, які за поживністю раціону становлять 80 %, коренеплоди, харчові і городні відходи, траву, сіно, гілковий корм. У будь-яку пору року нутрія надає перевагу молодим рослинам, що містять багато крохмалю і цукру та мало клітковини. Нутрії особливо охоче використовують прикореневі частини і паростки водно-болотяних рослин, які вони перетравлюють на 86–88 %. Корми згодують відповідно до потреб нутрій у поживних речовинах (табл. 1).

1. Потреба статевовікових груп нутрій у поживних речовинах, г

Статевовікова група	Жива маса, кг	Потреба			
		обмінної енергії, МДж	сирого протеїну, г	перетравного протеїну, г	сирої клітковини, г
Парування та перша половина вагітності:					
молоді 7–10 міс.	4–5	2,39–3,14	25–34	20–27	14–15
дорослі 15–48 міс.	6–7	2,93–3,77	31–38	24–30	17–30
Друга половина вагітності:					
молоді 10–12 міс.	5–6	2,93–3,77	32–41	25–32	17–28
дорослі 17–48 міс.	6–7	3,22–3,98	35–45	27–35	20–32
Лактуючі:					
молоді 12–15 міс.	5–6	2,39–3,22	27–36	21–28	14–26
дорослі 18–48 міс.	6–7	2,72–3,56	30–40	23–31	16–30
Підсисні					
цуценята:	0,3	0,29	3,4	2,7	1,8
1- декада	0,7	0,75	8,3	6,5	4,5
3- декада	1,3	1,15	12,5	10,0	7,0
6- декада					
Молодняк у віці:					
2 міс.	1,6	1,26	14,0	11,0	7,5–10,0
5–6 міс.	3,4	2,09	24,0	19,0	13,0–17,0
9–10 міс.	5,0–5,5	2,72–3,14	30,0–35,0	23,0–27,0	16,0–25,0

Інтенсивність основного обміну та теплопродукції у нутрій змінюється залежно від віку: в одноденних щенят вона у 3 рази вища, ніж у дорослих тварин; у самиць в першій половині вагітності підвищується на 5–11 %, у другій – на 15–30 %; у першій половині лактації – на 25–29 %, а у кінці лактації – на 1–2 %. У самців у період спаровування обмін речовин підвищується на 10–12 %.

У зв'язку з низьким вмістом мікроорганізмів у травному каналі у літній період нутріям згодують зелену масу, що дає можливість забезпечити 15–30 % потреби всієї обмінної енергії раціону. Восени й узимку звірям згодують буряки, моркву, капусту та баштанні культури. Соковитих кормів вводять до 40 % за поживністю раціону. Силос, зокрема і овочевий, нутрії поїдають погано, при цьому його перетравність в 1,5 рази менша, ніж коренеплодів. Коренеплоди та інші соковиті корми перед згодовуванням очищають від бруду, миють і ріжуть на шматки. Зазвичай їх пересипають концентратами.

Нутрії добре поїдають сиру картоплю, але за згодовування її більш як 200 г на голову можливі розлади травлення, тому дають варену картоплю, як замітник концентратів.

Концентровані корми є основним кормом для нутрій, як джерело протеїну. Зерно злакових згодують подрібнене і змочене водою, що підвищує його поїдання. Зерно бобових у раціоні становить до 30 % усіх зернових кормів, через те що за використання більшої його кількості спостерігаються здуття кишечника і закріпи, що особливо небезпечно для вагітних самиць, оскільки може призвести до абортів. Проте бобові краще засвоюються, якщо їх згодовувати у вареному вигляді.

Концентровані корми займають у харчуванні нутрій за обмінною енергією – 70–80 %. До раціону дорослих звірів їх вводять з розрахунку 150–280 г/гол, молодняку – приблизно удвічі менше. Нутріям згодують ячмінь, овес, кукурудзу, просо, горох та інші бобові – 10–25, макухи – 20–30 г на голову.

Типові раціони годівлі нутрій різних виробничих груп наведено в таблиці 2. Як джерело повноцінного білка, нутріям згодують корми тваринного походження – м'ясо-кісткове та рибне борошно, які додають у мішанку (10–15 % від усієї обмінної енергії). Іноді їм дають трохи фаршу з варених субпродуктів, варять кашу на молоці.

Оскільки рослинні корми бідні на натрій, гризунам дають кухонну сіль або кладуть шматочок кам'яної солі, яку вони поступово згризають. Влітку згодовування тваринам зелених кормів майже забезпечує добову даванку вітамінів, але взимку і особливо навесні у раціони нутрій вводять препарати жиророзчинних вітамінів: вітаміну А дорослим нутріям – по 1500–2500 МО, молодняку – по 500–1000 МО. За нестачі його в раціоні вагітних нутрій цуценята народжуються сліпими або сліпнуть протягом 1–2 тижнів.

2. Типові добові раціони нутрій у різні виробничі періоди

Виробнича група	Вік, міс.	Коренеплод і взимку або зелена маса влітку, г/гол	Концентровані корми, г/гол				Трав'яне борошно або сіно, г/гол	Кухонна сіль, г/гол
			усього	у тому числі				
				зерно злакових	зерно бобових і макуха	корми тваринного походження		
Парування та перша половина вагітності								
Молодняк	7–10	200–250	150–200	140–180	5–10	5–10	25–30	1,4
Дорослі	15–48	250–300	180–240	170–220	5–10	5–10	35–40	1,6
Друга половина вагітності								
Молодняк	10–12	250–300	180–240	165–210	7–15	7–15	35–40	1,6
Дорослі	17–48	275–325	200–250	185–200	7–15	7–15	40–45	1,6
Лактуючі самиці								
Молодняк	12–15	200–250	150–210	135–185	7–13	7–13	25–30	1,4
Дорослі	18–48	250–300	170–230	155–200	7–13	7–13	30–35	1,6
Після відсадження								
Молодняк	2	100–110	75–90	67–80	4–5	4–5	10–11	0,6
	3	120–130	95–100	86–93	4,5–6	4,5–6	12–13	0,8
	4	140–150	110–125	100–111	5–6	5–6	14–15	0,9
	5–6	160–170	130–145	119–130	5,5–7,5	5,5–7,5	16–28	1,0
	7–8	180–200	145–170	133–154	7–8	7–8	20–25	1,2
	9–10	210–230	170–200	158–184	7–8	7–8	26–34	1,4

Нутріям згодують риба́чий жир і такі вітамінні препарати (на 1 кг корму): вітамін В₁ – 2 мг, В₂ і В₆ – 3–4 мг, В₁₂ – 16–18 мкг, Е – 3–9 мг.

Повнораціонні мішанки, що складаються з подрібнених концентратів, зелених і грубих кормів, дають зазвичай два рази на добу (60 % суміші вранці і 40 % ввечері). Таким чином, для 10 самиць ранкова даванка корму становить 3,4 кг, вечірня – 2,2 кг.

Висновок

Встановлено, що у раціонах молодняка та дорослих нутрій не вистачає: кальцію – на 2,2–3,4 %; амінокислот (лізину, триптофану, метіоніну) – на 1,67–1,89 % та вітаміну А (каротину) – на 8,3–9,1 %.

Список літератури

1. Беспятых О. Ю. Снижение потерь корма у нутрии / О.Ю. Беспятых, И. А. Плотников // Современные проблемы природопользования, охотоведения и звероводства. – Киров: ВНИИОЗ, 2002. – С. 539–541.
2. Коновалов І. В. Основні тенденції та напрями підвищення ефективності розвитку хутрового звірівництва в Україні / І. В. Коновалов // Економіка АПК. – 2006. – № 1. – С.88–91.
3. Різничук І. Удосконалення нормованої годівлі хутрових звірів / І. Різничук // Тваринництво України. – 2003. – № 10. – С. 28–30.
4. Свириденко К. О. Шляхи підвищення рентабельності нутріівництва / К. О. Свириденко // Таврійський науковий вісник: зб.

наук. пр. ХДАУ. – 2009. – Вип. 67. – С. 317–321.

5. Council directive 98/58/EC of July 1998 concerning the protection of animals kept for farming purposes // Official journal of the European Communities.– 1998. – № 6. – P. 24.

6. Kanwanich S. The arguments for and against breeding nutrias / S. Kanwanich // Perspective. – Bangkok, Thailand, 2001. – № 1. – P. 12–14.

7. Sandro Bertolino. Effectiveness of coypu control in small Italian wetland areas / S. Bertolino, A. Perrone, L. Gola // Wildlife Society Bulletin, 2005. – Vol. 33, Issue 2. – P. 714–720.

Изложены результаты проведенного анализа кормления производственно-возрастных групп нутрий в современных условиях хозяйствования. Важная роль в нутриеводстве отводится организации рационального кормления и обеспечению животных необходимыми питательными веществами для получения высокой производительности и качества продукции. Соблюдение системы кормления и режимов скармливания кормов в зависимости от физиологического состояния на протяжении всего производственного периода способствует улучшению показателей производительности и качества меха. Способность вовремя заготовленных кормов обеспечивать все уровни питания нутрий ведет к поддержанию всех жизненных функций организма животных, способствует экономному расходованию кормов.

Нутрии, корм, обмен веществ, система кормления, режим скармливания, физиологическое состояние

The article presents the results of the analysis of production and feeding nutria age groups in the contemporary economy. Important role in study of nutria given to the organization and to ensure rational feeding animals with essential nutrients to achieve high productivity and product quality. Compliance with feeding systems and modes of feeding forages depending on the physiological state throughout the entire production period helps to improve performance and quality of fur. The ability to provide timely harvested forages all levels of nutrition nutria is to maintain all vital functions of the animal organism, promotes economic expenditure on fodder production.

Nutria, food, metabolism, feeding system, the mode of feeding, physiological state